

aanvullend ecologisch onderzoek

onderzoek naar de aanwezigheid van beschermde natuurwaarden
ten behoeve van ruimtelijke ontwikkelingen

ijzerman **advies**

ruimtelijke ordening & ecologie

locatie Bloemschevaert, Roosendaal

rapportnummer 2010255

aanvullend ecologisch onderzoek

Locatie Bloemschevaert, Roosendaal

rapportnummer 2010255

rapportnummer: 2010255

datum: 4 november 2010

opdrachtgever: Geofox-Lexmond bv
Postbus 2205
5001 CE Tilburg
013-4582161

contactpersoon: dhr. S. van de Ven

uitvoerder: © IJzerman advies
Wilhelminapark 21
5041 EB Tilburg
Tel. 013-5821401
GSM 06-38506432
Mail sander@landschappers.nl
www.ijzermanadvies.com

projectleider: S.J. IJzerman

IJzerman advies is aangesloten bij het [Netwerk Groene Bureaus](#)

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Doelstelling	4
Gebiedsbeschrijving	5
huidige situatie	5
toekomstige situatie en benodigde ingrepen	5
Werkwijze	8
Vleermuizen	8
Gierzwaluwen	9
Wet- en regelgeving	9
Resultaten	10
Vleermuizen	10
Gierzwaluwen	11
Conclusie	11
Vleermuizen	11
Gierzwaluwen	11
Bronnen	12

Inleiding

Voor de planlocatie Bloemschevaert te Roosendaal bestaan herontwikkelingsplannen.

In april 2010 is een notitie uitgebracht met de effecten op beschermde soorten door Bureau Waardenburg te Culemborg.

Hieruit kwam naar voren dat de geplande ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk strijdig zijn met beginselen van de Flora- en faunawet en dat in het kader hiervan aanvullend onderzoek noodzakelijk wordt geacht.

In deze rapportage worden de bevindingen van het aanvullend onderzoek gepresenteerd en worden de consequenties van de geplande ruimtelijke ingrepen ten aanzien van de Flora- en faunawet nogmaals beschouwd.

Doelstelling

De doelstelling van dit onderzoek is duidelijkheid te verkrijgen over de vraag of de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet worden overtreden door de voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen. Indien er sprake is van een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet is voor de ingrepen een ontheffing vereist op grond van artikel 75c Flora- en faunawet.

Op basis van de uitgevoerde quick scan kwam naar voren dat nader onderzoek gedaan moest worden naar:

- vleermuizen (tabel 3; bijlage IV van de Habitatrichtlijn; Flora- en faunawet), specifiek naar Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger. Alvorens de sloopwerkzaamheden kunnen starten dient duidelijkheid te worden verkregen over de aanwezigheid van vleermuizen. Dit onderzoek dient plaats te vinden in de actieve periode van vleermuizen (april-mei tot augustus-september) en bestaat uit een aantal avond- en ochtendinspecties. Indien er vaste verblijfslocaties van vleermuizen worden aangetroffen in de bebouwing is een ontheffing op de Flora- en faunawet noodzakelijk alvorens de sloop kan aanvangen.
- gierzwaluwen en hun nesten. Deze zijn jaarrond beschermd middels artikel 11 van de Flora- en faunawet. Mogelijk heeft het plangebied een functie als broedgebied voor deze soort. De soort is meestal vanaf mei tot begin augustus waarneembaar in Nederland, waardoor er in april, bij het eerdere onderzoek geen uitspraak over kon worden gedaan. Indien de bebouwing dient als nest- of broedlocatie is het noodzakelijk alternatieve nestlocatie aan te bieden, zodat de functionaliteit van het plangebied blijft behouden. Dit kan bijvoorbeeld door speciaal aangepaste dakpannen of nestkasten mee te nemen in het toekomstig ontwerp.

Het uitgevoerde onderzoek geeft antwoord op de vraag of er in de plangebieden vaste verblijfs- of gebruikslocaties aanwezig zijn voor vleermuizen en gierzwaluwen en in hoeverre er negatieve effecten optreden door de geplande ingrepen. Onder verblijfs- en gebruikslocaties worden voor vleermuizen ook voortplantingsplaatsen, vaste leefgebieden en vaste foerageerplaatsen bedoeld.

Gebiedsbeschrijving

huidige situatie

De locatie is gelegen binnen de bebouwde omgeving van Roosendaal, rondom de Covellindijk. Het betreft een bestaand zorgcomplex met hoofdgebouw en kleinere bijgebouwen. Rondom de bebouwing is verharding aanwezig en zijn groenstructuren aangeplant. Langs de Noord- en oostzijde van het plangebied loopt een grotere waterstructuur.

Het hoofdgebouw heeft vijf lagen en een schuin dak. De kleinere bebouwing is eenlagig. De dakbedekking bestaat uit bitumineus materiaal.

Afbeelding 1: ligging plangebied (bron: Geofox-Lexmond)

toekomstige situatie en benodigde ingrepen

Men is voornemens de bestaande bouw te slopen en er nieuwbouw te realiseren. Daarnaast is er voor de toetsing van uit gegaan wat het effect van de ontwikkeling zou zijn bij verwijdering van de bestaande groenstructuren.

Werkwijze

Er hebben vier avondbezoeken plaatsgevonden.

Vleermuizen

datum	temperatuur	omstandigheden	luchtdruk hPa	tijd
21 jun 2010	15 °C	bewolkt, windstil, droog, vliegende insecten	1022,1	21:00 - 0:30
28 jun 2010	19 °C	onbewolkt, windstil, droog, vliegende insecten	1019,5	21:00 - 0:30
21 jul 2010	20 °C	bewolkt, windstil, droog, vliegende insecten	1007,5	21:00 - 0:30
5 aug 2009	15 °C	bewolkt, lichte regen en droog, vliegende insecten	1011,1	21:00 - 0:30

Tabel 1: overzicht avond en ochtendbezoeken

Het onderzoek is gedaan op basis van zichtwaarnemingen en waarnemingen van het ultrasone geluid van vleermuizen met behulp van bat-detectors. Er is gebruik gemaakt van een heterodyne batdetector van het type Pettersson D100 en een heterodyne bat detector met time-expansion (Pettersson D240x). Van moeilijk determineerbare soorten kon het geluid worden opgenomen voor analyse achteraf.

Afbeelding 3 : gebruikte batdetectors Pettersson D100 (links) en D240x (rechts).

Tijdens de avondbezoeken is in de schemering en duister (21:00 tot 0:30) speciaal gelet op in- of uitvliegende of rondvliegende dieren rond bebouwing en oudere bomen. De meeste vleermuizen verlaten hun verblijfplaats vlak na zonsondergang of in de anderhalf uur daarna. Daarnaast is gekeken naar vleermuisactiviteit in de nabije omgeving. De weersomstandigheden waren op alle drie de be-

zoeken geschikt voor vleermuis-onderzoek (droog, geen wind en temperatuur boven de 10 C). Er waren vliegende insecten aanwezig rond straatverlichting en boven begroeiing.

Daarnaast is getracht fourageergebieden en trekroutes te registreren en zodoende de functie van het plangebied voor vleermuizen in kaart te brengen.

Bij de uitvoering is zoveel mogelijk het recente protocol van 5 maart 2010 voor vleermuizenonderzoek aangehouden.

In de vooravond is bij ieder bezoek het gebied visueel bij licht onderzocht. Alle mogelijke holtes en ruimtes zijn hierbij gecontroleerd.

Gierzwaluwen

In de vooravond van ieder veldonderzoek voor vleermuizen is gekeken naar gierzwaluwen.

Tijdens de avondbezoeken is in de vooravond speciaal gelet op in- of uitvliegende of rondvliegende dieren rond bebouwing.

Wet- en regelgeving

Alle in Nederland voorkomende vleermuizen genieten strikte bescherming onder de Flora- en faunawet. De wet is aangevuld met een Algemene Maatregel van Bestuur met betrekking tot artikel 75 aangaande de vrijstellingen van de verbodsbepalingen.

Alle inheemse soorten vleermuizen en vogels zijn opgenomen in tabel 3 van bijlage 1 van de AMvB en zijn daarmee strikt beschermd. De wet kent ten aanzien van deze soorten een zorgplicht en verbodsbepalingen.

De Flora- en faunawet gaat uit van het 'nee tenzij'-beginsel. Beschermen staat voorop, ingrijpen is een uitzondering. De wet vereist dat zorgvuldig met dieren wordt omgegaan, de zogeheten 'zorgplicht'.

Voor inheemse diersoorten zijn er, naast de zorgplicht ook verschillende verbodsbepalingen van toepassing, beschreven in art. 9 t/m 12 van de Flora- en faunawet.

Het is ondermeer verboden verblijfplaatsen van vleermuizen en uilen, ook als die alleen periodiek gebruikt worden, te verwijderen, te vernietigen of ongeschikt te maken.

Het is eveneens verboden de functionaliteit van een vaste rust- of verblijfplaats aan te tasten door aantasting van essentiële vliegroutes en/of foerageergebieden.

Voor soorten van de Flora- en faunawet die in tabel 3 worden genoemd, kan na een uitgebreide toets een ontheffingsaanvraag ingediend worden om die activiteiten toch uit te mogen voeren.

De zorgplicht en de plicht tot voorkomen, beperken of ongedaan maken (vermijden, mitigeren en compenseren) blijft gelden, maar ontheffing van de verbodsbepalingen kan onder voorwaarden worden verleend wanneer er geen alternatief bestaat voor de ingreep en er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de 'populaties van de soort' in hun natuurlijke habitat.

Het verlenen van een ontheffing is de bevoegdheid van de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV).

Resultaten

Vleermuizen

De bebouwing is op aan de vooravond van ieder avondbezoek aan buitenzijde uitvoerig gecontroleerd op sporen die duiden op de aanwezigheid van vaste verblijfslocaties voor vleermuizen of ruimtes die hiervoor geschikt zouden kunnen zijn.

Er zijn geen zichtbare sporen, zoals uitwerpselen of prooiresten, aangetroffen die duiden op de aanwezigheid van vleermuizen in de bebouwing en de groenstructuren.

De eerste avondronde met batdetector is uitgevoerd op 21 juni 2010. Er werden een drietal fouragerende Gewone dwergvleermuizen waargenomen langs de bomen en de straatlantaarns op de planlocatie. Er zijn geen zwermdende of uitvliegende dieren waargenomen bij of rondom de te slopen bebouwing of bomen op de planlocaties.

De overige avondbezoeken leverden praktisch hetzelfde beeld op. De dieren lijken geen functioneel gebruik te maken van de planlocaties zelf als fourageergebied of trekroutes. Het gebruik van de omgeving door vleermuizen concentreert zich tot de lijnvormige groenstructuren en de straatverlichting.

Afbeelding 4 : foeragerende Gewone dwergvleermuizen

De gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) is de meest algemene vleermuissoort van Nederland en één van de kleinste (gewicht 3,5 tot 8 gram, spanwijdte 18 tot 24 centimeter). Het dier is een cultuurvolger en maakt gebruik van veel verschillende elementen uit het landschap. Zowel bossen als de stedelijke omgeving behoren tot de biotoop, evenals parken, lanen, struwelen en waterpartijen. De soort is gebouwbewonend. Als schuilplaatsen worden vaak spouwmuren en ruimtes onder dakpannen gebruikt. Straatverlichting wordt vaak gebruikt om bij te jagen. Met de bat-detector ligt de piekfrequentie om gewone dwergvleermuis waar te nemen tussen de 45 en 50 kHz.

Eveneens werden incidentele waarnemingen gedaan van overvliegende Laatvliegers (*Eptesicus serotinus*).

Gierzwaluwen

Er werden slechts enkele jagende gierzwaluwen aangetroffen. De dichtheid aan dieren was laag. Er zijn geen invliegende dieren waargenomen.

Conclusie

Vleermuizen

Er zijn geen vaste rust-, verblijfs-, overwinterings- of voortplantingslocaties van vleermuizen aangetroffen. Uitvliegende of zwerpende dieren zijn niet waargenomen.

Ook zijn er geen sporen die hierop duiden, aangetroffen op de planlocatie. Zowel de inspectie met het sporenonderzoek als de avondbezoeken met batdetector, wijzen hierop.

Er zijn tijdens de avondbezoeken fouragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen langs de bomen en de straatverlichting van de omliggende straten. De planlocatie maakt onderdeel uit van een veel groter jachtgebied en er in de omgeving is genoeg potentieel jachtgebied voor Gewone dwergvleermuis voorhanden. Het plangebied zelf heeft geen substantiële functie als fourageergebied of verblijfsgebied voor vleermuizen.

Ook liggen er geen lijnvormige landschapselementen op de planlocatie zelf die van belang zijn als ondersteuning voor het lokale netwerk van vaste vlieg- trekroutes.

Ruimtelijke ingrepen in het plangebied hebben door het ontbreken van vaste verblijfs- en gebruikplaatsen voor vleermuizen geen nadelige effecten op de instandhouding van de lokale populaties. Een ontheffing op de Flora- en faunawet is derhalve niet vereist.

Gierzwaluwen

Er zijn geen gierzwaluwnesten aangetroffen of invliegende dieren die op nestlocaties zouden duiden. De planlocatie als geheel wordt zeer extensief bezocht door jagende individuele gierzwaluwen.

Bronnen

www.brabant.nl

www.natuurloket.nl

www9.minInv.nl

www.ravon.nl

Boye, P. et al., *Fledermäuse und Fledermausschutz in Deutschland*, Bundesamt für Naturschutz, Bonn, 1999.

Broekhuizen, S., et al., *Atlas van de Nederlandse Zoogdieren*, KNNV, Utrecht, 1992.

Diepenbeek, A. van, *Veldgids diersporen*, KNNV, Utrecht, 1999.

Dietz, C. et al., *Handbuch der Fledermäuse Europas und Nordwestafrikas*, Kosmos, 2007.

Dietz, M. et al. *Von Fledermäusen und Menschen*, Bundesamt für Naturschutz, Bonn, 2002.

Janssen, R. en J. Buys, *Inventarisatie van vleermuizen op kerkzolders, een handleiding*, 2001.

Kapteyn, K., *Vleermuizen in het landschap*, Schuyt & Co, 1995.

Limpens, H., et al., *Atlas van de Nederlandse vleermuizen*, KNNV, Utrecht, 1997.

Simon, M, et al. *Ecology and Conservation of Bats in Villages and Towns*, Bundesamt für Naturschutz, Bonn, 2004.

Twisk, P., et al., *Zoogdieren van West-Europa*, KNNV, Utrecht, 1994.

Twisk, P. en H. Limpens, *een thuis voor de vleermuis*, Provincie Noord-Brabant, Den Bosch, 2006.